

Témy doktorandského štúdia pre akademický rok 2023/2024

študijný odbor umenie
študijný program výtvarné umenie

Výstava/Expozícia ako nástroj vytvárania kultúrnych a národných identít

školiťel: doc. Mgr. art. Marcel Benčík, ArtD.

školiťel-konzultant: Mgr. Beata Jablonská, PhD.

forma štúdia: externá

Výstava a expozícia ako meta-reflexia dejín umenia a kultúry. Ako médium hľadania, rekonštruovania a vytvárania kultúrnych, etnických, národných identít v reakcii na spoločensko-politický kontext. Uvažovanie o vplyve výstavy a expozície na verejný diskurz v širokom rozpätí tém od ekologických a sociálnych až po ľudskoprávne. Problematika výstavných inštitúcií, múzeí a galérií (verejných i súkromných) a ich vzťahu k zdieľaným obsahom a formám výstavných projektov.

Výskum spôsobov čistenia, ošetrovania a uskladňovania ľudového odevu na území Slovenska v minulosti, s presahom do súčasnosti.

školiťel: doc. Mgr. art. Sylvia Birkušová

školiťel-konzultant: PhDr. Jasna Paličková

forma štúdia: externá

Výskum zameraný na spôsoby ošetrovania a údržby tradičného odevu v ľudovom prostredí v minulosti na základe jeho materiálových a technologických špecifik.

(čistenie modrotlače, kožušín, čipiek, riasenie odevov, bielenie, škrobenie, povrchové úpravy textílií, mangľovanie, ochrana pred škodcami, uloženie...)

Prieskum a zhodnotenie súčasného stavu starostlivosti o ľudový odev v podmienkach slovenských múzeí a vytvorenie/navrhnutie postupov (metodiky) vhodného ošetrovania a deponovania ľudového textilu, odevu, jeho súčiastok pre múzeá v podmienkach Slovenska.

Umelá inteligencia v interdisciplinárnej spolupráci s grafickým dizajnom

školiťel: doc. Mgr. art. Juraj Blaško, ArtD.

školiťel-konzultant: Mgr. Zuzana Panák Husárová, PhD.

forma štúdia: denná / externá

Cieľom dizertačnej práce bude základný, či aplikovaný výskum v oblasti syntetického dizajnu, či syntetického umenia. Ďalším cieľom je skúmanie využitia umelejších

neurónových sietí v oblasti takzvaného „transition design“ prostredníctvom súčasných trendov v umeleckom výskume.

Obsahom dizertačnej témy je hľadanie a skúmanie úlohy umelej inteligencie, konkrétne umelých neurónových sietí v grafickom dizajne vnímanom v širšej perspektíve.

Umelé neurónové siete (UNS) sa vsúčasnosti najčastejšie využívajú ako nástroj pre automatizáciu dizajnových procesov (napr. Adobe Neural Filters), alebo generovanie obsahu (Midjourney, DALL-E 2...) nahrádzajúce služby fotobáň a podobne. Výzvou dizertačnej práce je hľadanie a skúmanie ďalších spôsobov a metód využitia umelých neurónových sietí prostredníctvom interdisciplinárneho či transdisciplinárneho výskumu v komunikačnom dizajne.

Využitie nových metód čistenia a stabilizácie povrchov historických monochromatických fotografií

školiteľ: doc. Mgr. art. Janka Blaško Križanová, ArtD.

školiteľ-konzultant: Mgr. art. Zuzana Machatová, PhD.

forma štúdia: denná

Cieľom doktorandskej práce je zmapovanie poškodení historických monochromatických fotografií vzbierkotvorných inštitúciách na Slovensku az toho vyplývajúci výskum nových metód ich čistenia a stabilizácie. Práca sa zameria na výskum a hodnotenie týchto metód z hľadiska účinnosti, reverzibility a udržateľnosti. Vnadväznosti na tieto témy sa bude vrámcí celistvého prístupu v reštaurovaní umeleckých diel venovať metodike retušovania historických monochromatických fotografií – po stránke chemicko-technologickej i eticko-estetickkej. Čerpajúc z aktuálnej miestnej potreby ochrany fotografických zbierok bude práca vďaka najnovším technologickým poznatkom a interdisciplinárnym presahom prínosom pre lokálnu aj medzinárodnú reštaurátorskú obec.

AUTORSKÁ TEXTÍLIA V DIGITÁLNEJ DOBE

školiteľ: doc. MA Blanka Cepková

školiteľ-konzultant: Mgr. Adriana Pekárová

forma štúdia: denná

Doktorandská práca mapuje súčasné problémy postavenia umeleckej textílie v spoločnosti a poukazuje na možnosti jej uplatnenia v interiéri. Ako tvoriť autorskú textíliu, pre konkrétny priestor? Aké sú možnosti tvorcu, aké formy spolupráce s inými odborníkmi si vyžaduje jeho práca. Aké sú tvorivé platformy pre túto spoluprácu? Kreatívne centrá, možnosti prezentácie, propagácie. Aké zručnosti sú potrebné pre súčasného tvorcu? Digitálne remeslo - tradičné remeslo?

Praktická časť dizertačnej práce ponúka priestor pre autorský prístup študenta k téme, možnosť opierať sa o výskum v teoretickej časti, a zároveň implementovať skúsenosti z praxe do teoretického výskumu.

Queer perspektívy v digitálnych metamoderných naratívoch

školiteľ: doc. Mgr. art. András Cséfalvay, ArtD.

školiteľ-konzultant: Mgr. Zuzana Panák Husárová, PhD.

forma štúdia: denná

Jednou z úloh dizertačnej práce je prostredníctvom analýzy a interpretácie takýchto digitálnych diel formulovanie styčných bodov queer estetiky v digitálnych naratívoch, a to najmä vzhľadom na éru 21. storočia. Ťažiskovým cieľom práce je po zmapovaní takto definovaného poľa práve interdisciplinárny umelecký výskum zameraný na vlastný autorský prínos prostredníctvom autorskej poetiky, estetiky i sémantiky.

Navrhovaná téma sa zaoberá rôznymi prístupmi pri nazeraní na digitálne naratívy, ktorých esenciálnou bázou je queer perspektíva, a to ako zformálneho, tak z obsahového hľadiska. Jednou z úloh dizertačnej práce je prostredníctvom analýzy a interpretácie takýchto digitálnych diel formulovanie styčných bodov queer estetiky v digitálnych naratívoch, a to najmä vzhľadom na éru 21. storočia. Ťažiskovým cieľom práce je po zmapovaní takto definovaného poľa práve umelecký výskum zameraný na vlastný autorský prínos prostredníctvom autorskej poetiky, estetiky i sémantiky. Metamodernizmus, širokospektrálne označovaný ako „štruktúra pocitu“ (definovaný Vermeulenom and van den Akkerom v dokumente Notes on Metamodernism, 2010) a zároveň ako „idiom, filozofia, senzibilita a kultúrna sila“ (Rustad, 2012), sa svojím dôrazom na autentickosť, úprimnosť a seba-reflexivitu v najnovšom období rozvinul aj na analytický mód projikujúci „prehodnotenie hodnôt“ a preferujúci súcit a etiku spolupráce v interdisciplinárnom výskume (Storm, 2021). Osobité prepojenie queer hľadiska (aj vzhľadom na queer teórie nadväzujúce na tézu Judith Butler o performativite rodu) s multilineárnou štruktúrou naratívnych žánrov v digitálnych médiách ponúka priestor pre vysoko aktuálny prístup k spracovaniu tém, ktoré v súčasnosti rezonujú v spoločnosti, umeleckom svete i v jednotlivcoch.

Diferencujúce sa formy umelej inteligencie a navrhovanie architektúry

školiteľ: prof. Ing. Mgr. akad. arch. Petr Hájek

školiteľ-konzultant: Mag. arch. Kristína Gumulák Rypáková, ArtD.

forma štúdia: denná

Umelá inteligencia (AI) je dynamicky sa rozvíjajúcou, diferencujúcou sa technológiou, ktorá má potenciál ovplyvňovať, okrem iných tvorivých disciplín, aj architektúru. Doktorská dizertačná práca sa bude venovať štúdiu a interpretácii rozvíjajúcich sa nástrojov umelej inteligencie v 21. storočí a ich vzťahu k navrhovaniu, prototypovaniu a zobrazovaniu/modelovaniu architektúry. Predmetom štúdia bude na jednej strane diferenciácia foriem dynamicky sa vyvíjajúcich nástrojov AI, ich úlohy pri navrhovaní architektúry a na druhej strane hľadanie nových metód reprezentácie architektúry. Obsahom návrhovej časti bude architektonický projekt navrhnutý na základe vzájomnej interakcie s testovanými formami AI a novými technológiami prototypovania.

Metódy architektonického navrhovania

školiťel: doc. Mgr. art. Vít Halada, ArtD.

školiťel-konzultant: doc. Ing. arch. Benjamín Brádňanský

forma štúdia: denná / externá

Zaujímá nás architektúra, ktorá má projekt.

Projekt, ktorý existuje nad úrovňou utilitárneho splnenia zadania a ktorý sa usiluje o premýšľanie architektúry ako kultúrnej disciplíny reagujúcej na vonkajšie výzvy a zároveň aj na vlastné vnútorné fenomény.

Projekt chápeme ako sprítomňovanie východísk, autorských programov či fascinácií prostredníctvom neustáleho hľadania a testovania metód navrhovania architektúry.

Doktorandovi ponúkame niektoré naše fascinácie, ale sme zvedaví aj ne jeho vlastné a budeme hľadať spôsoby ich materializácie v priestorových vzťahoch a formách. Chceme sa pokúsiť zostaviť atlas fascinácií a manuál metód.

- Radikálna ochrana. Metódy starosti a starostlivosti o ruiny (konceptov a domov)
- Adekvátne, optimálne, vhodné, dostačujúci. Metódy navrhovania obyčajnosti.
- Poetické postupy navrhovania.
- Mesto ako priestor stretov. Mesto ako projekt. Metódy navrhovania rozostretých hraníc. Urbánne typológie.

Školiťel - konzultant (teória, externé prostredie) bude špecifikovaný po úspešnom prijímacom konaní po dohode s doktorandom.

Všimnúť si a vnímať architektúru?

školiťel: doc. Mgr. art. Vít Halada, ArtD.

školiťel-konzultant: doc. Ing. arch. Benjamín Brádňanský

forma štúdia: denná / externá

Problém proto architektonického vzdelávania na stredných školách. Nie prípravne kurzy kreslenia, modelovania a histórie pre rozhodnutých. Ale architektúra ako kritická kultúrna disciplína provokujúca komplexné chápanie priestorových vzťahov naprieč mierkami objektov, domov a miest.

Od doktoranda sa očakáva zmapovanie problematiky výučby architektúry, navrhovania, kultúry v lokálnom a medzinárodnom prostredí, pokus o formulovanie cieľov a stratégií, foriem a metód možného vzdelávacieho programu pre stredné školy a jeho pilotné testovanie a vyhodnotenie.

Školiťel - konzultant (teória, externé prostredie) bude špecifikovaný po úspešnom prijímacom konaní po dohode s doktorandom.

Dizajn a (ako) umenie

školiťel: doc. Mgr. art. Sylvia Jokelová

školiťel-konzultant: Mgr. Ján Kralovič, PhD.

forma štúdia: denná

Všeobecné a veľmi zjednodušené vnímanie dizajnu ako disciplíny, ktorá podlieha módnym trendom, je povrchne popová, orientovaná na zvyšovanie spotreby a zisk, určuje jeho status v kultúrnej hierarchii ako menej hodnotného umenia. Pritom už niekoľko desaťročí sledujeme, že upúšťa od teórie formy a funkcie ako hlavného východiska a zameriava sa na skúmanie kultúry, prekračujúc pritom hranice umenia. Vzájomná tvorivá výmena medzi umením a dizajnom je pomerne častá a hranica pomerne nejasná. Otázka, či dizajn môže byť umením, alebo umenie istou formou dizajnu môže vzťah oboch disciplín zbaviť stereotypných nánosov a otvoriť priestor pre ďalšie skúmanie smerujúce k jeho aktuálnejšej definícii.

Inovácia čistiacich systémov v procese reštaurovania farebnej vrstvy a ich aplikácia v praxi.

školiťel: doc. Mgr. art. Jana Karpjaková Balážiková

školiťel-konzultant: Mgr. art. Zuzana Machatová, PhD.

forma štúdia: denná

Dizertačná práca bude zameraná na inovácie v oblasti procesov čistenia farebných vrstiev na pamiatkach.

Zmateriálovo-technického hľadiska, predstavuje farebná vrstva umeleckého diela zložitý systém vzájomne závislých štruktúr, ktorých vlastnosti sa v priebehu prirodzeného starnutia materiálu menia.

V súčasnosti sa na procesy čistenia a odstraňovania sekundárnych a lakových vrstiev využívajú najmä organické rozpúšťadlá a ich zmesi. Vysoká environmentálna záťaž, toxicita a obavy o pôsobenie na originálne vrstvy viedli k formulovaniu nových, šetrnejších prístupov s využitím systémov na báze vody, rozpúšťadlových gélov a hydrogélov, surfaktantov a chelatačných činidiel. Cieľom dizertačnej práce je implementácia týchto postupov do reštaurátorskej praxe.

Nedeštruktívna analýza, reverzný rozklad farieb v komparácii syntézy farieb v tvorivom procese

(Nedeštruktívne analýzy farieb, historických tlačí a ich kolorovania. Technológia rozkladu farieb a ich komparácia výsledkov s rozkladom farieb v digitálnom formáte. Rýchla identifikácia UV žiarením, XRF, kolorometriou, ramanová spektrometria.)

školiťel: prof. akad. mal. Boris Kvasnica

školiťel-konzultant: Mgr. Jana Luková

forma štúdia: denná / externá

Hľadanie cesty miešania a spätnej analýzy farieb pomocou rozkladu namiešanej farby. Komparácia chemicko technologického výskumu s výskumom v digitálnom rozhraní. Aplikácia výsledkov reštaurátorského výskumu, počas a po procese konzervovania a reštaurovania. Snímkovanie a výskum základných materiálov v UV žiarení, XRF, kolorometriou, ramanovou spektrometriou. Prenos výsledkov výskumu do databázy výskumov s komparáciou chemického výskumu pre nedeštruktívne určenie základných materiálov.

Výskum možností výtvarnej integrácie umeleckého diela

(Problematika špecifikácie techník retuše a jej realizácia pod výtvarným a technologickým vplyvom výstavby reštaurovaných diel. Metodika estetického celistvého integrovania diel retušou na materiálovej podstate rôznorodých nosičov papier, fotografia, plátno, drevo, kov, kameň ako tradičných materiálov- retušou. Alternatívy vývoja súčasných technológií pri retušovaní súčasných novodobých nosičov používaných hlavne v druhej polovici 20.storočia . Výskum metodiky scelenia retušou ,typy retuší, techniky prevedenia a aplikačné metódy.)

školiteľ: prof. akad. mal. Boris Kvasnica.

školiteľ-konzultant: Mgr. Jana Luková

forma štúdia: externá

Techniky realizácie finálnej fázy reštaurátorskej realizácie retušou. Vplyv výtvarnej a technologickej výstavby reštaurovaných diel na spôsob realizácie retuše. Metodológia a metódy estetického integrovania diel na rôznych druhoch nosičov – retušou . Použitie inovatívnych metód a technologických postupov pre minimalizáciu invazívnych zásahov do reštaurovaného diela s dôrazom na zachovanie jeho autentickej kvality. Implementácia výsledkov výskumu do edukačného procesu katedry reštaurovania a možnosti participácie pri vytváraní študijných materiálov pre Katedru reštaurovania.

Grafická kresba, umelecké myslenie a obraz (sveta)

školiteľ: doc. Mgr. art. Róbert Makar, ArtD.

školiteľ-konzultant: Mgr. Norbert Lacko, PhD.

forma štúdia: externá

Téma je umelecko-vedeckým výskumom vzájomných súvislostí rôznych prístupov kvýstavbe obrazu v médiách kresby a grafiky, vo vzťahu k umeleckému mysleniu, a implicitným, alebo explicitným predstavám o (ontologickej) povahe sveta, ktoré so sebou obraz prináša.

Litografia ako NADčasový proces

školiťel: doc. Mgr. art. Róbert Makar, ArtD.

školiťel-konzultant: Mgr. Ján Kralovič, PhD.

forma štúdia: externá

Zámerom je predstaviť, demonštrovať potenciál, možnosti, smerovanie špecifickej originálnej grafickej techniky, vytvoriť most medzi tradíciou, remeslom a modernými postupmi. Do procesu tvorby litografie sa pridávajú moderné technológie: počítač, UV, skenery, moderné postupy tlače, fotocesty a transfer na kameň.. Prepájanie litografie s inými médiami (experiment, litografia v procese, fotografia, animácia, sieťotlač, inštalácia v priestore). Cieľ je demonštrovať nové technologické poznatky a postupy. Zámerom je aj ďalšie skúmanie možností a následné prepájanie poznatkov do procesu výučby.

Typografické spôsoby úpravy ilustrovaných publikácií pre deti

(Stratégie knižného dizajnu v kontexte súčasnej ilustrácie.)

školiťel: doc. Mgr. art. Ľuboslav Paľo, ArtD.

školiťel-konzultant: doc. Mgr. art. Pavol Bálik, ArtD.

forma štúdia: externá

Téma dizertačnej práce je zameraná na výskum knižného dizajnu s dôrazom na analýzu typografickej zložky pri kreovaní ilustrovaných kníh pre deti. Cieľom je skúmať vzájomnú komunikáciu, prepojenie a prelínanie typografickej a obrazovej časti. Špeciálna pozornosť sa venuje analýze knižného typu Picture Book ako základnému segmentu ilustrovaných kníh pre deti. Práca je zameraná aj na presah typografických riešení z printového prostredia do digitálneho.

Územie a mapa

školiťel: doc. Mgr. art. Martin Piaček, ArtD.

školiťel-konzultant: Mgr. Ján Kralovič, PhD.

forma štúdia: denná / externá

Predmetom skúmania je vzťah krajiny a jej pozorovateľa/lky. Zároveň vzťah medzi realitou a jej zobrazením, pomocou abstrakcie či technického obrazu. Ak je mapa síce nekompletným územím, ale o to viac uspokojivou redukciou naplňajúcou vopred zvolené kritériá, akým typom zásahu je kresba či fotografia krajiny?

Verejné telo

školiťel: doc. Mgr. art. Martin Piaček, ArtD.

školiťel-konzultant: Mgr. art. Mária Štefančíková, ArtD.

forma štúdia: denná / externá

Téma sa orientuje na skúmanie tvorivých a spoločenských možností performatívnej aktivity, v jej rôznych podobách: individuálnej či kolektívnej, nenápadnej či výraznej, od galerijného po verejný priestor. Performancia je tu chápaná nielen ako samostatná estetická disciplína, expresívna a bezprostredná, ale predmetom skúmania a poctivého vyhodnotenia je aj jej spoločensko transformačný, prípadne až politický potenciál.

Protoarchitektúra

školiťel: doc. akad. arch. Ing. Ján Studený, PhD.

školiťel-konzultant: prof. Mgr. Anton Čierny

forma štúdia: denná

Ak je stredobodom nášho záujmu architektúra, kladiem si otázku čím je a akým spôsobom sa k nej dopracovať. Jednou z možností je úvaha nad jej definíciou (viď LC: L'architecture est le jeu magistral, correct et magnifique des masses réunies dans la lumière.¹) a ďalšou pracovať s jej obsahom.

Štandardne sa pozeráme na tvorbu z pohľadu našich graduujúcich zručností, vedúcich ku komplexnejšej a súčasnejšej architektúre. To nás robí architektami. Zaujímavý však môže byť aj pohľad z druhej strany. Ak si kladieme otázku čo je architektúra, je zrejme vhodné si položiť otázku, čo architektúra nie je - čo je jej blízke, ale architektúrou ešte nie je. Čo sa nachádza na pomedzí - medzi stavbou, prírodou a umením.. V nejasnej dobe, kedy štandardné architektonické postupy zlyhávajú a nové ešte nie sú etablované, predpokladáme, že skúmanie možnosti ako sa k architektúre dostať od ne-architektúry, nás môže viesť k originálnym výsledkom a postojom.

¹ Le Corbusier: Vers Une Architecture, s. 16, Collection de „L'Esprit Nouveau“, Les Edition G. Cres et C, Paris, druhé vydanie, 1925

Tektonika a krajina

školiťel: doc. akad. arch. Ing. Ján Studený, PhD.

školiťel-konzultant: prof. Mgr. Anton Čierny

forma štúdia: denná

Aký vzťah má architektúra a krajina? Dá sa považovať krajina, alebo jej výrezy za architektúru, resp. čo je nevyhnutné pre krajinu, aby mohla byť architektúrou? Ktoré procesy prítomné v tvorbe krajiny by mohli byť inšpiráciou pre tvorbu architektúry?

Naším záujmom bude vyvinúť architektonické stratégie prostredníctvom skúmania a experimentovania s materiálom vo vzťahu k jeho štruktúre a kvalite. Zapodievať sa fyzikálnymi a chemickými procesmi pri jeho spracovaní. Odpozorovať prírodné deje, resp. fyzikálne deje odohrávajúce sa vo voľnej prírode, viažuce sa k tvorbe priestoru, štruktúre povrchu, skladby hmoty, alebo súvisiacich javov, či komunikujúcich významov. Preniesť ich do tvorby architektúry.

Situácia maľby v kontexte nových svetov

školiťel: doc. Mgr. Emóke Vargová

školiťel-konzultant: doc. Mgr. Bohunka Koklesová, PhD.

forma štúdia: externá

Štúdium by sa malo zamerať na výskum toho, ako sa mení situácia maľby v kontexte tzv. nových svetov, pod ktorými chápeme výrazný nárast digitálneho spracovania diela, ale aj virtuálnu realitu alebo umelú inteligenciu. Problémom by malo byť skúmanie ako sa maľba posunula od postmediálneho sveta, ktorý zaručoval zrovnoprávnenie jednotlivých médií ale aj ich vzájomné "miešanie" a ovplyvňovanie. Zdá sa, že tento svet máme za sebou. Preto úlohou umeleckého výskumu by malo byť premýšľanie o úlohe, a podobe súčasnej maľby v kontextoch týchto nových svetov, ich poriadkoch a systémoch.